

דעה ברורה

בירור כל סעיף בשלחן ערוך הלכה למעשה
בשפה ברורה וקלה עם אלפי הוספות

השלמה

שולחן ערוך - הלכות צדקה

סימן רנו - קפה ותמחוי היאך נגבים ומתחלקים, וכו' סעיפים

הציבור מתבקש להרבות בתפילה

לרפואת האברך החשוב הרה"ח

אברהם בן שרה חוה

הזקוק לרחמי שמים מרובים

לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמך ישראל, אמן

ליקט וערך: אשר הורוביץ

לעילוי נשמת מורי חמי הרה"ח ר' שלמה בן הר"ר דוד הכהן דוידוביץ ז"ל כ"ה סיון תשע"ג.

שלחן ערוך

סימן רנו – קפה ותמחוי היאך נגבים ומתחלקים, וכו' ר' סעיפים

א כל (א) עיר שיש בה ישראל, (ב) חייבים להעמיד מהם (ג) גבאי צדקה אנשים (ד) ידועים (ה) ונאמנים, (ו) שיהיו (ז) מחזירים לגבות מכל אחד מה שהוא ראוי לתן ודבר תקצוב עליו, והם מחלקים הפעוץ מערב שבת לערב שבת, ונותנים לכל עני מה שישפיק לו לשבעה ימים, וזו היא הנקראת קפה, וכן מעמידים גבאים

~~~ דעה ברורה ~~~

(א) עיר. ולא נתברר בפוסקים כמה אנשים צריכים לגור כדי שיחשב כעיר לעניין זה, ואולי מאה איש, וצריך עיון (חדרי דעה על סעיף ו).

(ב) חייבים להעמיד וכו'. והיו כופין זה את זה להכניס אורחים ולחלק להם צדקה (בית יוסף מהמרדכי והביאו באר הגולה ס"א ש"ך סק"א) ולכל דבר הצריך להם (הרמ"א בחו"מ סימן קסג סעיף א והביאו הגר"א סק"א).

(ג) גבאי צדקה. ונקרא גבאי על שם שהוא גובה את הצדקה. ואפילו שחובה על הציבור לכוף על הצדקה ולמנות להם גבאי צדקה מכל מקום אין חיוב ומצות עשה על היחיד להיות גבאי (נתיבות המשפט סימן עב סק"ט, ובשר"ת דבר יהושע ח"ב סימן לה חזק את דבריו) ומכל מקום אדם שהציבור רוצים וחפצים בו למנותו גבאי מצוה עליו לקבל את התפקיד (דרכי משה אות ב וחכמת אדם כלל קמז אות כט) אבל אין יכולים לכופו (שר"ת אבן השוהם סימן לט) אבל הוא גורם ח"ו קללה על עצמו (מהרש"ם בספרו משפט שלום בקונטרס תיקון עולם סימן רלא) וכל זה למי שאינו רגיל ללמוד תורה, אבל מי שרגיל ללמוד יומם ולילה ועל ידי שיתמנה לגבאי יתבטל מלימודו מותר לו לסרב מלקבל המינוי אפילו אם המבקשים הם רבים ורמי מעלה, שהלימוד ודאי יגרום לו חיים, וכשיש אחרים שיכולים למלא את התפקיד אזי יש עליו גם איסור מלקבל עליו את המינוי ולבטל מתלמוד תורה (שר"ת ציצ אילעזר ח"ח סימן פא).

ויש בהתמנות לגבאי צדקה סגולה לכפר עבור מה שנכשל בדבר עבירה שחייב עליה מיתה בידי שמים (מדרש רבה קדושים כה, א. אם אין זה גורם לו ביטול תורה).

(ד) ידועים. כדי שיהיו מוכרים לציבור ועל ידי כן כשיבקשו צדקה יתנו להם יותר ממה שנותנים כשלא מכירים את הגבאי.

(ה) ונאמנים. כדי שלא יקחו לעצמם ויחסר לעניים.

(ו) שיהיו מחזרים לגבות. במשך כל ימי השבוע כדי להכין לערב שבת שהוא יום החלוקה (ערוך השולחן אות ב).

(ז) מחזרים לגבות. וצריך לעמוד בפני הגובה צדקה בשעה שהולך וגובה מאיש לאיש כמו מפני כל עושה מצוה (באר היטב סימן שסא סק"ג) אכן אם הגובה מקבל שכר על טרחתו אין צריכים לעמוד בפניו (פתחי תשובה סק"א בשם יד אליהו סימן נד) כשגובה כסף שכבר התחייבו לתת, אבל המשולח הנודד באלה מסעי מעיר לעיר, ומבלי שליחותו לא היו התרומות, נחשב בכלל עושי מצוה אפילו שמקבל שכר שהרי לא שייך שילך בלי שכר כלל (מנחת

יצחק ח"י סימן פו).

שְׁלוֹקָהִים בְּכָל יוֹם יוֹם מִכָּל חֶצֶר וְחֶצֶר פֶּת וּמִיָּנִי מֵאֶכֶל אוֹ פְּרוֹת אוֹ מְעוֹת מִמֵּי שְׁמִתָּנֶדֶב לְפִי שְׁעָה, וּמִחֲלָקִין אֶת הַגִּבּוֹי לְעֶרֶב בֵּין הָעֲנִיִּים, וְנוֹתְנִים מִמֶּנּוּ לְכָל עֲנִי פְּרֻנְסַת יוֹמוֹ, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא תְּמַחּוּי. (ח) מְעוֹלָם לֹא רָאִינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ קִדְל מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לָהֶם קֶפֶה שֶׁל צִדְקָה, אֲבָל תְּמַחּוּי יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא נִהְגּוּ בּוֹ. חֲנָה: וְלִכּוֹן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִזוֹן שְׂבָעָה יָמִים, לֹא יִפָּח מִן הַסֶּפֶה וְיִי שֶׁשֶׁשׁ לוֹ מִזוֹן יוֹם אֶחָד, לֹא יִפָּח מִן הַתְּמַחּוּי, כְּמוֹ שֶׁנִּתְצַחֵר לְעֵיל סִימָן רנ"ג. (ט) וְלִרְכִּים הַגִּבְּאִים שֶׁיְהִיוּ נֶאֱמָנִים וְחֻכְמִים וּיְדַקְדְּקוּ עַל הָעֲנִיִּים (ו) שֶׁלֹּא יִהְיוּ רְמָאִים. וְכָל שֶׁהַגִּבְּאִי יֵלִינוּ נֶאֱמָנוּ, (יא) אֲסוּר לָפֹן לְדַקָּה עַל יָדוֹ (הַכֵּל צִטוֹר). בַּתְּעֲנִית מְחַלְקִים מִזִּמְנוֹת לְעֲנִיִּים. וְכָל תְּעֲנִית שֶׁאֲכָלוּ הָעָם וְלָנוּ וְלֹא חֲלָקוּ צִדְקָה לְעֲנִיִּים, (יב) הָרִי

~~~ דעה ברורה ~~~

(ח) מעולם לא ראינו ולא שמענו קהל מִיִּשְׂרָאֵל שאֵין להם קופה של צדקה. ועכשיו בזמנינו אין לנו קופה ותמחוי ומכל מקום כל עיר שיש בה ישראל חייבים להעמיד מהן גבאי צדקה (חכמת אדם כלל קמז אות ד). והטעם שנתבטל הקופה והתמחוי הוא לפי שבעוונותינו הרבים מפני לחץ הפרנסה וריבוי העניים אינו באפשרי, רק כל יחיד מישראל נותן צדקה מכיסו, ורבו עניים לאלפים המחזירים על הפתחים וכל אחד נותן להם פרוסת לחם או מטבע קטנה, ורבו המעשים בכל עיר ועיר שכמעט בכל שבוע הולכים שני אנשים לקבץ נדבות על איזה יחיד ועם כל ריבוי צדקה שבימינו אלה עם כל זאת אין הקומץ משביע את הארי (ערוך השולחן אות א). והנה בזמנינו לא נהגו ברוב המקומות לאסוף מאכלים פתוחים, משום שנעשו העניים אסטיניסטים ואינם חפצים לאכול ממאכל של זולתם, ולכן יש מקומות שאוספים אריזות מזון סגורות ומחלקים לנצרכים ואחרים אוספים כסף וקונים בו מוצרי מזון ומחלקים אותם לכל הצריך. (ט) בירור הלכה:

וצריכים הגבאים שיהיו נאמנים וחכמים. כדי שידעו להכיר את העניים אם הם רמאים, וכמו שסיים רבינו הרמ"א את דבריו. והנה הרמ"א הוסיף שצריכים להיות הגבאים חכמים, ולא כתב שצריכים להיות ידועים כמו שכתב המחבר, ואולי כי גם המחבר לא נתכוון שזה תנאי חובה למינוי גבאים, אלא שיש עדיפות למנות גבאי ידוע ומוכר לציבור. ודע כי המחבר בבית יוסף סימן רמט הסתפק בלשון חכמים האם חכמים בתורה או בעניני גבאות.

(י) שלא יהיו רמאים. חוץ ממי שביקש שיאכילו אותו שאין בודקים אחריו אם הוא רמאי (טור והביאו הש"ך סק"ב).

(יא) אסור ליתן צדקה על ידו. אלא יתן ישירות לעני, ואם ידו משגת יתן כפי צורך העניים, ואם אין ידו משגת כל כך יתן עד חומש מנכסיו למצוה מן המובחר ואחד מעשרה מידה בינונית וכפי שנתבאר בסימן רמט סעיף א.

(יב) הרי אלו כשופכי דמים. כי רגילים היו בליל מוצאי התענית לחלק צדקה והיו עיני העניים נשואות לכך, ואם ילינו ולא יתנו להם נמצא העניים רעבים שסמכו על

שלחן ערוך

אלו פְּשׁוּפְכֵי דְמִים. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּשָׁלָא נָתַנּוּ לָהֶם (יג) תַּפְתּוּ וְהַפְּרוּת, אָבֵל אִם אַחֲרוֹ (יד) הַמַּעֲוֹת אוֹ הַחֲמִים אֵינֶם בְּשׁוּפְכֵי (טו) דְּמִים. ג' תַּקְפָּה אֵינָה נִגְבִּית בְּפָחוֹת מִשְׁנִים, (טז) שְׁאִין עוֹשִׁים שְׂרָרָה עַל הַצְּבוּר בְּמִזְמוֹן (יז) בְּפָחוֹת מִשְׁנִים. אָבֵל לְאַחַר שְׁנֵגְבִית, אֶחָד נֶאֱמָן עָלֶיהָ לְהִיט גִּזְפָּר. (יח) וְכֵן יְכוּלִים לְמַנּוֹת שְׁנֵי אַחִים לְהִיט גִּזְפָּרִים. וְאֵינָה מִתְחַלֶּקֶת (יט) אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה, לְפִי שֶׁהוּא

דעה ברורה ~~~

שיקבלו מהצדקה ועכשיו צריכים להמתין עד למחרת בשעת החלוקה הרגילה (רש"י והביאו ש"ך סק"ד).

(יג) **הפת והפירות.** שהם דברים מוכנים לאכול ורגילים העניים להשען על זה (ט"ז סק"א).
(יד) **המעוות או החיטים.** שאינם מוכנים לאכילה ואין סומכים על העניים על זה לצורך אכילת הלילה (ט"ז סק"א).

(טו) **דמים.** ובזמנינו שמצוי להם לקנות אוכל בלילה אפילו במעות יש לחוש (בית מאיר). ומכל מקום כל זה במקומות שלא מחלקים מזון ארבע עשרה סעודות לכל השבוע אבל במקומות שנהגו ליתן להם ערבה עשרה סעודות לכל השבוע אם לא נהגו לחלק אוכל במוצאי תעניות אין להם עונש של שפיכות דמים שהרי יש להם אוכל. ופשוט שאין לזוז ממנהג הקדמונים לחלק צדקה ביום התענית (ראשון לציון).

(טז) **שאין עושים שררה על הציבור בממון בפחות משנים.** משום כבוד ציבור (לבוש סעיף א) והגבאות נחשבת לשררה שהרי ממשכנים על הצדקה (ט"ז סק"ב ש"ך סק"ה) ומכאן שאין למנות גבאי גר שאין אמו מישראל, אולם גזבר רשאי להיות שהרי אינו שררה אלא שנותנים בו אימון שהוא אדם ישר (גליון מהרש"א משרית אהל יעקב סימן ז).

(יז) **בפחות משנים.** ומכל מקום אין צריך שלשה לפי שהיה ידוע סכום של כל אחד ואחד כמה יתן (בית יוסף).

(יח) **וכן יכולים למנות שני אחים להיות גזברים.** כיון שכל מה שצריך שניים זה רק בגלל שאין עושים שררה בפחות משניים ולא בגלל עדות (ש"ך סק"ו, וכן הלכה כמבואר בשו"ת שבט הלי ח"ה סימן קמב). ויש מי שאומר שגם בשררה לא יכולים למנות שני אחים (ראשון לציון) וכן אין למנות אשה לגבאית צדקה שזה שררה ואין ממנים אלא איש, אבל על חברת נשים אפשר למנותה לגבאית, וכן לגזברית יכולים למנותה, אבל אינה יכולה לחלק את הצדקה שגבתה אפילו בשלשה נשים, כיון שאין הצדקה מתחלקת אלא בשלשה ואין נשים נעשות בית דין, ואם מתחילה ביררו אותם לכך שהם יחלקו את הצדקה כפי הבנתם יכולות לחלק בשלשה נשים (שו"ת התעוררות תשובה ח"ב סימן כג).

(יט) **אלא בשלשה.** לפי שהוא כדיני ממונות שצריך לה בית דין, ולכן גם צריך שיהיו כשרים ושלא יהיו קרובים (ערוך בשולחן אות ד). וכל זה בזמניהם אבל בזמן הזה שאין ממשכנים על הצדקה אין הגבאות נחשבת כשררה ומותר להעמיד גבאי אחד (בית יוסף) ואפילו הוא גר, וכן מעמידים אשה גבאית ומתחלק על ידי נשים (שו"ת בצל החכמה ח"ב סימן לו), וכן יכולים להעמיד שני אחים לחלק את הצדקה.

שלחן ערוך

ה

כְּדֵינִי מִמוֹנֹת לְעֵינַי עַל כָּל עֲנִי וְעֲנִי בְּפֹה רְאוּי לִתֵּן לוֹ. וְתִמְחֹוּי, כְּמוֹ שְׁמִתְחַלֶּקֶת בְּשִׁלְשָׁה כֶּךָ אֵינָה נִגְבִּית אֲלֵא בְּשִׁלְשָׁה, לְפִי שְׂאִינוֹ דְּבַר קָצוּב, וְצָרִיכִים (ט) לְעֵינַי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפֹה רְאוּי שְׂיִתֵּן. ד' הַתִּמְחֹוּי נִגְבִּית בְּכָל יוֹם, וְהַקָּפָה מֵעֶרֶב שִׁבְתָּ לְעֶרֶב שִׁבְתָּ. הַתִּמְחֹוּי לְעֲנֵי עוֹלָם, וְהַקָּפָה לְעֲנֵי אוֹתָהּ הָעִיר בְּלֵבָד. (כא) רְשָׁאִים בְּנֵי הָעִיר (כב) לְעֵשׂוֹת קָפָה תִּמְחֹוּי, וְתִמְחֹוּי קָפָה, (כג) וְלִשְׁנוֹתָם (כד) לְכָל מֶה שְׂיִרְצוּ (כה) מִצָּרֵכֵי צָבוּר, וְאֵף עַל פִּי שְׂלֵא הִתְנוּ בֵּן בְּשַׁעָה שְׁגָבוּ. וְאִם הָיָה

~~~ דעה ברורה ~~~

(כ) לְעֵינַי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּמָּה רְאוּי שְׂיִתֵּן. לְפִי שֶׁהַתִּמְחֹוּי אֵינוֹ דְּבַר קָצוּב וְהוּא נִגְבָּה בְּכָל יוֹם לְפִי צוּרֵךְ הָעֲנִיִּים בִּאֲכִילָה, מֶה שֶׁאֵין כֵּן בְּקוּפָה שֶׁהוּא דְּבַר קָצוּב תִּמִּיד בְּשׁוּה

(ט"ז סק"ג).

(כא) רְשָׁאִים בְּנֵי הָעִיר. פִּירוּשׁ: שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר שֶׁהֵם הַפְּרָנְסִים הַמְּמוֹנִים מִטַּעַם בְּנֵי הָעִיר, וְלֹא הַגְּבָאִים (שֶׁלֹּחַן גָּבוֹה סק"ג).

(כב) לְעֵשׂוֹת קוּפָה תִּמְחֹוּי. פִּירוּשׁ לִשְׁנוֹת מְקוּפָה לְתִמְחֹוּי (בֹּאֵר הַגּוֹלָה הַגַּח"ה לֵאחֹר סק"א). (כג) וְלִשְׁנוֹתָם לְכָל מֶה שְׂיִרְצוּ מִצָּרֵכֵי צָבוּר. אֲפִילוֹ לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת, וְדוּקָא מִכַּסְפֵּי הַצִּדְקָה שֶׁגוֹבִים בְּקִבְיּוֹת, אֲבָל מִהַכֶּסֶף שֶׁאֲסָפוּ בַּמִּגְבִּית מִיּוֹחֶדֶת שֶׁעָשׂוּ לְצוּרֵךְ אִיזָה עֲנִיִּין מִסּוּיִם לֹא יִשְׁנוּ לְדַבֵּר אַחֵר וְאֲפִילוֹ לֹא לְעֲנִיִּים אַחֲרֵי (הַרְא"ש וְטוֹר) אֲלֵא לְצוּרֵךְ פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים, וְאִם יֵשׁ צוּרֵךְ בְּדַבֵּר יְכוּלִים לִשְׁנוֹתוֹ לְצוּרֵךְ עֲנִיִּים דּוּקָא וְלֹא לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת (ש"ך סק"ז) וְיֵשׁ מִי שֶׁאֹמֵר שֶׁאֲפִילוֹ לְפְדִיוֹן שְׁבוּיִים אֵינֶם יְכוּלִים לִשְׁנוֹת, שֶׁהֵרִי כִּבֵּר זָכוּ בָּהֶם הָעֲנִיִּים, וְרַק אִם חִלְקוּ צִדְקָה לְעֲנִיִּים וְנוֹתֵר כֶּסֶף יְכוּלִים לִשְׁנוֹת לְפְדִיוֹן שְׁבוּיִים אוֹ לְצוּרֵךְ הָעֲנִיִּים (בֵּית מֵאִיר וְסִיִּים שְׁאוּלֵי הַש"ךְ גַּם מְדַבֵּר רַק בִּאֲוֹן זֶה).

(כד) לְכָל מֶה שְׂיִרְצוּ. וְכָל זֶה בְּזִמְנֵיהֶם שֶׁהִיא בְּקוּפָה דִּי צוּרֵךְ הָעֲנִיִּים אוֹ שִׁיְהוּ הַגְּזָבְרִים יְכוּלִים לְגַבּוֹת כְּפִי הַצּוּרֵךְ אִם יִחְסֹר בְּקוּפָה, אֲבָל בְּזִמֵּן זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ נִתְמַעֲטוּ הַנּוֹתֵנִים וְכִמְעַט כָּל בְּנֵי הָעִיר עֲנִיִּים, וְאֵין יְכוּלִים לִשְׁנוֹת מִהֶמְעוֹת שֶׁגָּבוּ לְקוּפָה לְתִמְחֹוּי כִּי עֲנִי עֵירֵךְ קוּדְמִים וְאֲפִילוֹ אִם חִילְקוּ לְעֲנִיִּים וְנִשְׁאֵר כֶּסֶף בְּקוּפָה לֹא יְכוּלִים לְחַלְקָה לְעֲנִיִּים אַחֲרֵי כִי אוֹלֵי יִצְטָרְכוּ לָהּ עֲנִי הָעִיר. וְמֶה שֶׁגָּבוּ לְתִמְחֹוּי יְכוּלִים לִשְׁנוֹת לְקוּפָה. וְבֵין קוּפָה וְבֵין תִּמְחֹוּי אֵי אֲפֻשֶׁר לִשְׁנוֹתוֹ לְדַבֵּר אַחֵר וְאֲפִילוֹ לֹא לְפְדִיוֹן שְׁבוּיִים, כִּי אִם יִתְנוּ אֶת הַכֶּסֶף יְמוֹתוֹ עֲנִי הָעִיר בְּרַעֲב (רֵאשׁוֹן לְצִיוֹן).

(כה) מִצָּרֵכֵי צָבוּר. וְשֵׁנִי בְּנֵי אָדָם שֶׁהִסְכִּימוּ יַחֲדוֹ שֶׁהֵם יִתְרִמוּ בְּשׁוֹתְפוֹת לְכָל דְּבַר צִדְקָה, וְשֵׁנִיֶּהֱם יִתְחַלְקוּ שׁוֹה בְּשׁוּה בְּהוּצָאוֹת הַצִּדְקָה, וְבֹא לָהֶם פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים, וְאֶחָד מֵהֶם רּוֹצֵה שְׁכָל אֶחָד יִתֵּן כְּפִי מִמוֹנוֹ וְהַשְׁנִי אֹמֵר שֶׁכִּבֵּר נִתְפַּשְׂרוּ לְתֵת אוֹתוֹ סָכּוּם לְצִדְקָה, הַדִּין הוּא שֶׁיִּתְנוּ כָּל אֶחָד כְּפִי מִמוֹנוֹ, כִּי הַתְּנָאִי שֶׁלָּהֶם הוּא רַק עַל סֵתֶם צִדְקָה וְלֹא עַל פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים שֶׁאֵינוֹ שִׁכִּיחַ, וְהוּא כְּאוֹנֵס שֶׁאֵינוֹ שִׁכִּיחַ שֶׁאֵין הַתְּנָאִי חַל עָלָיו (ט"ז

סק"ד).

וְהַנָּה הַמַּהֲרִ"ק (שׁוּרֵשׁ ז') שֶׁהוּא מְקוּר דִּין זֶה, כְּתָב, שֶׁפְּדִיוֹן שְׁבוּיִים יֵשׁ לְדוֹן אִם הוּא בְּכָלל צִדְקָה וּמְכָל מְקוֹם בְּלִשׁוֹן בְּנֵי אָדָם אֵינוֹ בְּכָלל צִדְקָה, וְזֶה יֵצֵא לְהַרְמ"א בְּסִימֵן רִנָּב

שלחן ערוך

במדינה חכם גדול שהפיל גזבים על דעתו, והוא יחלק לעניים כפי מה שיראה, הרי זה יכול לשנותו לכל מה שיראה לו מצרכי צבור. **הנה:** (כו) והוא הדין לגבאי הממנה מבני העיר. (מהרי"ק ש"ק ה'). והוא הדין ביחיד שהתנדב לזקקה (כו) והתנה לגבאי (פית יוסף פ"ס הר"ן ומהר"ם ור"א"ש ומהרי"ק). חבל אם מנה צעקמו גבאים, (כח) אין בני העיר יכולים לשנותה, דלא על דעתו התנדב. וכן אם פקש הנותן ואמר שיתנו לעניי העיר או לעני פלוני, (כט) אין להם לשנות אפילו לתלמוד

~~~ דעה ברורה ~~~

סעיף א דין חדש, שהאומר סלע זו לצדקה אי אפשר לתת אותה לפדיון שבויים, רק מדעת אנשי העיר. על ידי טובי העיר או חבר עיר, אבל שלא מדעתם אסור לשנותו (ש"ך שם סק"ב) כיון שפדיון שבויים אינו בכלל הצדקה בלשון בני אדם. אולם דעת הטורי זהב שפדיון שבויים בכלל צדקה, ובפרט שיש בה חרב ורעב, וכל האומר סלע לצדקה, כוונתו לתת צדקה והגבאי יעשה בה כל מצוה שיראה בעיניו מה שלבו חפץ (והסכים עמו הבית מאיר שם. גם בראשון לציון שם ד"ה בהגה"ה פסק כן שבמעות הצדקה פודים שבויים, ולא מטעמו של הט"ז, עיין שם). ויש מי שחילק בין אם היו השבויים בשעת נתינת צדקה של זה ודאי שגם פדיון שבויים בכלל, ואם בשעת נתינה לא היו שבויים אי אפשר לתת לפדיון שבויים (חדרי דעה שם. ועיין עוד בדעה ברורה שם).

(כו) והוא הדין לגבאי הממונה מבני העיר. שיכול לשנות את הצדקה ואפילו לדבר הרשות. ודווקא במקום שהמנהג כן שהגבאי עושה כפי שיקול דעתו לבד, או שנתנו לו רשות לעשות כפי שיקול דעתו, אבל אם אין מנהג ידוע אין הגבאי יכול לעשות כפי שיקול דעתו בלבד, ורק ציבור או חבר עיר שהוא חכם גדול שהכל גובים כספי צדקה על דעתו שהוא יחלקה כפי הטוב בעיניו, יכולים לשנות כפי דעתם אפילו לדבר הרשות (ש"ך סק"ח, בית לחם יהודה סק"ב, הגר"א סק"ט) וכל זה בגבאי הממונה על כל עניני הצדקה, אבל גבאי שנתמנה לצדקה מסוימת כמו עבור חברה קדישא או עבור לומדי תורה אינו יכול לשנות את הכסף שקיבל לצדקה על דעתו, שהרי לא נתנו לו כוח גבאי אלא עבור מצוה זו ולגבי מצוה אחרת אינו נחשב כגבאי (שו"ת רעק"א סימן קנ, והביאו דעת תורה ד"ה בהג"ה). וגבאי שהיה אסור לו לשנות ושינה יכול התורם לחזור ולהוציאה מיד הקדש (שלטי הגבורים פ"א דב"ב והביאו דעת תורה שם).

(כז) ונתנה לגבאי. הממונה על הציבור, רצונו שיעשו הגבאים הממונים כפי דעתם (ש"ך סק"ט). ומי שהתנדב מעות לשיבה ונסגרה הישיבה וחזרה ונפתחה והתורם עדיין לא נתן את נדבתו צריך ליתנה לשיבה החדשה שהיא המשך של הישיבה הקודמת ואינו יכול לשנותה למקום אחר (פתחי תשובה סק"ב מתשובות מהר"ם גלאנטי סימן קכג). **(כח) אין בני העיר יכולים לשנותה.** אבל הגבאים שמינה בעצמו יש להם כוח כשבעה טובי העיר ויכולים לשנותה אפילו לדבר הרשות, ודינם כמו שנתבאר למעלה בדין גבאי הממונה מבני העיר (דעת תורה).

(כט) אין להם לשנות אפילו לתלמוד תורה. כי מיד כשאמר שנותן לעניי העיר או לעני פלוני זכו בהם העניים, וכאילו בא הממון לידם (ס"ז סק"ד ש"ך סק"י). ומי שנדר לתת לעני פלוני ורוצה לשנותה ולתנה לעני אחר נחלקו הפוסקים מה דינו יש אומרים שאינו

שלחן ערוך

ז

תורה. (פן משמע במהרי"ו סי' כ"ו). בני העיר שָׁמְנוּ גִבְעֵי וְנִתְפָּרְדָה הַחֲבִילָה וְנִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה, וְעָלְיוּ מַעוֹת לְדָקָה בְּיַד הַגִּבְעֵי, אִם הָיָה לְשׁוֹת בְּיַד הַגִּבְעֵי בְּתַחֲלָה לַעֲשׂוֹת מִה שְׁיִלְכָה, גַּם עָפָה יַעֲשֶׂה מִה שְׁיִלְכָה. וְאִם בְּתַחֲלָה הִלְכָּה לְמַלְכָּה בְּבִנְיָה הַעִיר, (לג) גַּם עֲכָשׁוּ יַעֲשֶׂה כֵּן. וְאִם אֵי אֶפְסָר לוֹ לְמַלְכָּה, אוֹ שְׁאִינוֹ יוֹכְלִין לְהַשְׁאוֹת לַעֲפָם, יַעֲשֶׂה הַגִּבְעֵי מִה שְׁיִלְכָה וּבְלִבָּד שְׁיַעֲשֶׂה צוֹ (לא) דְּבַר מִנְּהָ. (מהרי"ק ש"ק ח"ג) וְעַל סִימָן רנ"ט סְעִיף ז'. ה' מִי שֶׁיֵּשֵׁב בַּמִּדִּינָה שְׁלוֹשִׁים יוֹם, (לב) בּוֹפִין אוֹתוֹ לִתֵּן צִדְקָה לְקַפָּה (לג) גַּם בְּנֵי הַמִּדִּינָה. יֵשֵׁב שָׁם שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, בּוֹפִין אוֹתוֹ לִתֵּן לְתַמְחֹהוּ, יֵשֵׁב שָׁם שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים, בּוֹפִין אוֹתוֹ לִתֵּן צִדְקָה בְּפָסוֹת שְׁמֹכְסִים בָּהּ עֲנֵי הָעִיר. יֵשֵׁב שָׁם תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים, בּוֹפִין אוֹתוֹ לִתֵּן צִדְקָה לְקַבּוּרָה שְׁקוּבָרִים בָּהּ אֶת הָעֲנָיִים וְעוֹשִׂים לָהֶם פֶּל צָרְכֵי קַבּוּרָה. בָּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, (לד) בָּבֶא לְגוֹר וְאוֹמֵר שְׁאִינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׁתַּקֵּעַ. אָבֵל אִם בָּא לָעִיר בְּיָדֵי לְהַשְׁתַּקֵּעַ, בּוֹפִין אוֹתוֹ מִיָּד. וְכֵן בְּנֵי עִיר חֲדָשָׁה (לה) כּוֹפִין זֶה אֶת זֶה מִיָּד (מהרי"ק ש"ק י"ז). (לו) וְיֵשׁ אֲמוּרִים דְּבָזְמָן הָיָה מִשְׁעָרִים (לז) לְכָל צִנְלָשִׁים

~~~ דעה ברורה ~~~

יכול (מחנה אפרים הלכות צדקה סימן ז וכדעת הרדב"ז). ועיין בקצות החושן סימן ריב שהדיון תלוי האם אומרים בצדקה את הכלל של אמירתו לגבוה כמסירתו להדיט או לא, ולדעת התוספות בערכין בשם הר"ר ברוך שלא אומרים בצדקה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיט ואינו חייב אלא משום נדר שכתוב בפ"ק זה צדקה, אם כן יכול לתת לעני אחר. ולדעת ההגהות מימוניות בפ"א מהלכות זכיה שגם בצדקה אומרים אמירתו לגבוה כמסירתו להדיט אם כן אי אפשר לשנות מעני לעני).

(ל) גם עכשיו יעשה כן. ואם מקצתן נפרדו ומקצתם נשאר במקומם ישאל רק אצל אלו שנשארו במקומם (ערוך השולחן אות יד).

(לא) דבר מצוה. שאפשר לומר שגם הם אם היו בקיבוץ הראשון היו מסכימים לו (לבוש סעיף ד).

(לב) כופין אותו. על ידי גויים (הגהות מוהר"א אזולאי על הלבוש אות ה).

(לג) עם בני המדינה. ומיד כשיוצא מהעיר נפטר מכל חובות בני העיר (זכרון משה בשם גור אריה מהרש"ם).

(לד) בבא לגור. עם בני ביתו והוא כאחד מבעלי הבתים שבכאן, אבל מי שיושב בעיר לבדו עם סחורה וגר עם בני ביתו בעיר אחרת דינו כאורח אפילו אם שוהה בעיר זמן רב (ערוך השולחן אות טו).

(לה) כופין זה את זה מיד. כיון שהם יודעים שכוונתם לגור בקביעות בעיר זו (ש"ך סק"א). **(לו) ויש אומרים דבזמן הזה משערים לכל בשלושים יום.** ואין טעם בדבר אלא שכך נהגו מפני שהגירושין והגלות מצויין, ואם ישהה שלשים יום בעיר מן הסתם דעתו להשתקע (לבוש סעיף ה) ואם נמתין הרבה זמן עד שנקח ממנו צדקות לא יהיה מי שיתן (ערוך השולחן אות טז).

(לז) לכל בשלושים יום. ומשמע שגם לצורך מעות חטים לפסח מערים בשלושים יום. ותימה על הרמ"א שבאורח חיים סימן תכט סעיף א בהג"ה כתב שרק אם גר שם שנים עשר חודש חייב ליתן (בית הלל סק"א).

שלחן ערוך

יוס (סמ"ק וכל צו). 1 (לח) מי שְׁהִלֵּךְ בַּסְחוּרָה וּפָסְקוּ עָלָיו אֲנָשֵׁי הָעִיר שֶׁהִלֵּךְ שָׁם, צִדְקָה, (לט) הָרִי זֶה נֹתֵן לַעֲנִי אוֹתָהּ הָעִיר. וְאִם הָיוּ (מ) רַבִּים וּפָסְקוּ עָלֶיהֶם צִדְקָה, (מא) נֹתֵנִים, (מב) וְכִשְׁבָּאִים מְבִיאִים אוֹתָהּ עֲמֻהָם וּמִפְרָנִים בָּהּ (מג) עֲנִי עִירָם. הַגֵּה: וְהָא דְלִנְיָכִין לָפָן, מִפְּנֵי הַשָּׂד. לָכֵן חוֹזְרִים וְלוֹקְחִים מֵהֶם וּמְצִיחִים לַעֲיֹן (מקדכי פ' פְּנֵי הָעִיר). (מד) וְדוֹקָא בְּצִדְקָה שֶׁלֹּא הָיוּ נֹתְנִין אֵלּוּ נִשְׁאָרוּ צְעִיקוֹ, וְלָכֵן אִכָּא תַּשְׁלָא, (מה) אֲבָל לְצִדְקָה שְׁאֵף צְעִיקוֹ הָיוּ

~~~ דעה ברורה ~~~

(לח) מי שהלך בסחורה. מעירו לעיר אחרת, ושהה שם זמן מה (לבוש סעיף ו).
(לט) הרי זה נותן לעני אותה העיר. כי היחיד נגרר אחר העיר ההיא (ט"ז סק"י) אבל
דצקה שנדר ונדב מעצמו בעודו בעיר אחרת יכול לחלק לעניי עירו (פשוט מלשון המחבר,

ומצאתי שכן השיב בשו"ת לחם שלמה חיד"ד סימן מא ד"ה עיינתי).

(מ) רבים. שבאו מעירם לעיר אחרת, ונחשבים רבים כשהם עשרה (כך משמע מהטורי זהב
סק"ה שכתב חשיבות קהל עליהם. ויש מי שנסתפק האם הכוונה רוב בני העיר או לשלשה בני אדם, רדב"ז על הרמב"ם,
ולאורה רבים הם שלשה, כמו שאמרו רבים לא חשידי, והכוונה לשלשה, אבל אין עניינה לכאן, וצריך עיון, חדרי דעה).

(מא) נותנים. כדי שלא יחשדו אותם שישכחו וגם בעיר שגרים בה לא יתנו.
(מב) וכשבאים מביאים אותה עמהם. שהרי הם ציבור בפני עצמם, ואין הרבים נגררים
כי חשיבות קהל עליהם אפילו כשהם בעיר אחרת (ט"ז סק"י) וכל מה שהיו צריכים לתת
היה רק בגלל החשד. וכל זה כשיש בעירם קופה של צדקה (חדרי דעה). ויש מי שאומר
שכל זה כשנותנים ליד הגבאי אבל כשיש שם בעיר האחרת חכם גדול שהכל נותנים
על דעתו והוא מחלקם, יתנו לו והוא יחלק כפי שיראה לו (לבוש סעיף ו) ולא בגלל שעל
דעתו נדרו אלא כיון שיש שם חכם גדול מן הסתם לא יקח לעניי עירו וישאיר את
עניי העיר האחרת ברעב, ורק אם יראה לו שאפשר לקחת לעניי עירו ועניי העיר
האחרת יהיה להם מהיכן להתפרנס יקח (ראשון לציון).

(מג) עניי עירם. אבל אין עושים בה מה שירצו (מנחת פתים מהבית יוסף).

(מד) ודוקא בצדקה שלא היו נותנים אילו נשארו בעיר, ולכן איכא חשדא. כמו שגזרו
תענית מפני הבצורת או מפני משלחת חיות רעות או מפני הצרה, וגזרו על בני העיר
וגם על האורחים לתת צדקה כדי לבטל הגזירה בתשובה תפילה וצדקה, צריכים גם
האורחים לתת לגבאי העיר מה שפסקו עליהם, ולאחר מכאן כשירצו לחזור לעיר
שגרים בה יכולים לקחת בחזרה את הכסף מהגבאים ולחלקה לעניי עירם. ולא יאמרו
מה לנו כל הטורח הזה לתת לגבאי ולחזור וליטול ממנו, מיד כשנבוא לעיר שאנו גרים
בה נחלק את הכסף שגזרו עלינו לעניים, כי בני העיר שהם מתארחים אצלם יבואו
לחשדם שבבואם לעירם ישכחו מכל המגבית שהרי המגבית לא נעשתה אלא בעיר הזו
ולא בעירם, ולכן כדי להתרחק מהחשד צריכים לתת את מה שגזרו עליהם לגבאי
העיר שנמצאים שם וכולם יראו שגם האורחים משתתפים עמם ועושים כפי אשר
גזרו, ולאחר מכאן ברשותם לקחת את הכסף ולחלקה לעניי עירם (ש"ך סק"ב מהמרדכי).

(מה) אבל לצדקה שאף בעיר היו נותנים. כמו הצדקות הקבועות שכל אחד נותן
בעירו בכל חודש לקהילתו או לבית מדרש שבה מתפלל [ובזמנינו זה בתשלומי

וּנְתַנִּין, יֵינִי כְרִיכִין לְפָנֶיךָ כָּלֵךְ, (מו) וְיִדְּלִי יִתְּנִי בְּעֵינַי. (מְדַבֵּר פ"ק ד'צ"ג). (מז) מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעוֹת אֲחֵרִים לְמַחֲמִית שָׂכַר אוֹ בְּדִקְדָּה אֲחֵר, וְנִתְּנִין מַעֲשֶׂה מִן הַכּוֹחַ, כְּרִיד לְפָנֶיךָ (מח) הַכּוֹחַ לְבַעֲלֹי וְהוּא יִתְּנֶנּוּ לְמִי שֶׁיִּלְכֶּה, (מט) אִם

~~~ דעה ברורה ~~~

הוראות קבע], אין צריכים האורחים לתת אותם קודם ליד הגבאי בעיר שמתארחים ולאחר מכאן לחזור ולקחת ממנו ולתת אותה בעירם אלא כשיגיעו לעירם יתנו את הכסף לגבאים, ואין לחוש שאולי יבואו בני העיר לחשדם שכשיחזור לעירו לא יתן עבור חודש זה שהיה בעיר האחרת, כי כיון שגם בעירם הם רגילים לתת בכל חודש כסף לצדקה ברור שגם בחודש זה יתנו (ש"ך סק"ב מהמרדכי).

(מו) **דודאי יתנו בעירן.** ולכן אורחים שבאו לעיר אחרת להתפלל בראש השנה ויום הכיפורים ומזכירים נשמות ונודרים צדקות יכולים לתת את הצדקות לעניי עירם ואין כאן חשד כלל כי ודאי יתנוהו, ומכיון שאין צדקה זו מכח חובת בני העיר אלא חק ומנהג לנדב לכן גם אינם צריכים לתת צדקה זו לידי גבאי עירם אלא יכולים לחלקה בעצמם כפי ראות עיניהם, וכל זה בצדקות שהתחייב בשעת התפילה או בהזכרת נשמות וכדומה, אבל מי שקנה מצוות או גלילה וכדומה ברור שחייב לתת את מה שהתחייב בשעת הקניה רק לאותו בית הכנסת, ואינו יכול לאחר הנתינה לבקש שיחלקו את הכסף לעניי עירו, שהרי קנה מצוות בבית הכנסת זו, וגם שגורם בזה הפסד לבית הכנסת כי אם לא היה קונה היו בני העיר קונים את המצוות והכסף היה נשאר בעירם, וכן נוהגים (ש"ך סק"ב) אבל מה שנודר בעת העלייה לתורה בשעת המי שבירך יכול לתת בעירו לאיזה צדקה שהוא רוצה. אבל כבר נהגו בזמן הזה לתת לאותה בית המדרש שבה נדב ונדר (שבילי דוד סק"ה). ותקנת הקדמונים שאנשי כפרים הבאים לקהילות ומביאים נרות שיעוה שמדליקים ביום כיפור יניחו את מה שנשאר מהנר באותו בית הכנסת שדלק בו ביום כיפור, ואם עשו שני נרות אז נר אחד יניחו בבית הכנסת במקום שדלק בו ואת השני יכולים לקחת לעירם ולהדליקו במקום שמתפללים בו (ש"ך שם ומקורו בכלבו) ויש נוהגים שאף בנר אחד שיקח הנר לביתו ועושה בו כל צורכו אלא אם כבה הנר ביום כיפור (בית לחם יהודה סק"ג).

(מז) **מי שיש לו מעות אחרים למחצית שכר או בדרך אחר, ונותנים מעשר מן הרווח, צריך ליתן הרווח לבעליו, והוא יתנהו למי שירצה.** שהרי הוא בעלי המעות ולא האחר שהמעות בידו, וזכותו לחלק את מעשר כספו לצדקה כפי רצונו. ולפי זה דווקא כספי מעשר אבל אם הוצרך לתת צדקה חוץ ממעות המעשר שצריך לתת הרי זה יכול מהכיס של העיסקא (ראשון לציון).

(מח) **הרוח לבעליו.** טעות סופר וצריך לגרוס צריך ליתן מעשר הרווח (ט"ז סק"ז ראשון לציון).

(מט) **אם לא שיש תקנה בעיר ליתן מכל מה שמרויח, אפילו עם מעות אחרים.** שאז יש לו לעשות כפי התקנה ויש לתת את המעשר בעיר שהעסק נמצא שם, כך פירש הש"ך (סק"ג) את דברי הרמ"א, אולם הש"ך עצמו פסק שהכלל הוא: מי שמתעסק עם מעות אחרים, אם כל הרווח שייך למלוה ואין לעובד חלק בשכר, צריך לשלוח את כל הכסף לעיר שהמלוה גר שם והוא יחלק שם את כספי המעשר לעניי העיר. ולא משנה

שלחן ערוך

לֹא שָׁגַח תִּקְנֶה בְּעִיר לִפְנֵי מֶלֶךְ מֵהַ שְׁמִירוֹת, אֲפֹלוּ עַם מַעוֹת אֲחֵרִים. (מַדְדֵי פ' הַגִּזְלָה בְּתַרְחַל תְּשׁוּ' ה"ר טוֹבִיָּה וּבְהִנָּהוּת מַדְדֵי פ"ק ד"צ). וְאִם יֵשׁ יָשָׁם חֶבֶר עִיר, יִתְּנוּ לַחֶבֶר עִיר וְהוּא מְחַלְקָה בְּפִי שְׂרָאָה לוֹ.

~~~ דעה ברורה ~~~

מה הם תקנות העיר שהם גרים בה. ואם ההלואה היא למחצית שכר אם כן חצי מהרווח ישלח למלוה והוא בעיר שגר בה יפריש מעשר וחצי שכר יתן המתעסק בעירו. ולדעת הטורי זהב (סק"ז) גם דברי הרמ"א מתפרשים כן.

דעה ברורה - פסקי הלכות בקצרה יא

- * כל עיר שיש בה יהודים חייבים להעמיד גבאי צדקה
- * הגבאים יהיו חכמים נאמנים ומוכרים לציבור
- * יש לבדוק אחר עני המבקש כסף שאינו רמאי, אך אין לבדוק אחר עני המבקש אוכל
- * אסור לתת צדקה לגבאי שאינו נאמן, ויש לתת בעצמו לעניים
- * בזמנים קדומים היו נוהגים דיני קופה ותמחוי ולא היה עיר שלא היה בה קופה
- * הקופה היא ממעות שבעלי בתים תורמים לפי מה שקצבו עליהם לתת כפי יכולתם, ואת המעות חלקו לעניים בכל יום שישי
- * התמחוי היא ממאכל שנדבו בעלי בתים בכל יום וכן חלקו אותם לעניים בכל יום
- * היו כופים את אנשי העיר לתת צדקה ולהכניס אורחים
- * בזמנינו בעוונותינו הרבים לא נהוג דיני קופה ותמחוי, ויש מקומות שאוספים אריות מזון סגורות ומחלקים לנצרכים, ואחרים אוספים כסף וקונים בו מוצרי מזון ומחלקים אותם לכל הצריך, ואשרי חלקם
- * בזמנינו שאין גבאי קופה יש לכל אחד לתרום מעות צדקה בכל שבוע
- * מי שהציבור חפצים בו כגבאי לא יסרב ומכל מקום אי אפשר לאכוף אותו, ואם המינוי יגרום לו ביטול תורה רשאי לסרב
- * יש לעמוד לפני הגובה כסף לצדקה, כמו מפני עושי מצוה, ואפילו מקבל שכר, אלא אם הוא גובה כספים שכבר התחייבו לתת ומקבל שכר אין צריך לעמוד מפניו
- * בתעניות המנהג לתת צדקה, ונחלקו הדעות האם גם בזמנינו מי שלא תורם נחשב כשופך דמים
- * בזמנינו מותר ליחיד לגבות צדקה, ואפילו הוא גר שאין אמו מישראל או אשה
- * חלוקת הצדקה בזמנינו צריכה להיות בשלשה, ואפילו הם אחים או נשים
- * כספי צדקה שגבו סתם, אין לשנות למטרה אחרת מצרכי ציבור, אלא על ידי שבעה טובי העיר, או אם התרומה נתרמה על דעת חכם או גבאי הממונה מבני העיר
- * כספי צדקה שגבו לצורך עניין מסוים, לא ישנו לדבר אחר ואפילו לא לעניים אחרים, ואם יש צורך בדבר יכולים לשנותו לצורך עניים אחרים. ולצורך פדיון שבויים נחלקו האם יכולים לשנותה או לא
- * יחיד שמינה בעצמו גבאים על הצדקות שלו אין רשות לפרנסי העיר לשנות את הצדקה למטרה אחרת
- * פירש התורם שברצונו שהתרומה תהיה לעניים מיד זכו בה העניים ואי אפשר לשנותה ואפילו לא ללומדי תורה
- * בזמנינו צדקה שגבו לצורך חלוקה לעניים אין לשנות לצורכי ציבור ולפדיון שבויים
- * האומר סלע זו לצדקה, נחלקו האם יכולים לתת אותה לצורך פדיון שבויים
- * בני אדם שהתנו שיתחלקו שוה בשוה בהוצאות הצדקה, התנאי אינו על הוצאות לצורך פדיון שבויים
- * עיר שכל הציבור עברו לגור בעיר אחרת, ונשארו מעות צדקה ביד הגבאי:
- 1. אם היה לו רשות לשנות כפי דעתו, גם עכשיו יכול לשנות. 2. ואם היה צריך לשאול את בני העיר מה לעשות, גם עכשיו ישאל. 3. ואם לא שייך לשאול או שאינם יכולים להשוות דעתם, יעשה בכסף כל דבר מצוה שנראה נכון בעיניו

דעה ברורה - פסקי הלכות בקצרה

יב

- * מקצת בני העיר עברו לגור במקום אחר ומקצתם נשאר יואל מה לעשות בכספי הצדקה רק את אלו שנשארו לגור כאן
- * בא לגור בעיר עם בני משפחתו, ואומר שאין כוונתו לגור כאן בקביעות, אחרי שגר כאן שלושים יום היו כופין אותו לתת צדקה לקופת העיר, ולאחר שלשה חודשים לתמחו, ולאחר ששה חודשים לביגוד העניים, ולאחר תשעה חודשים לצורכי קבורה. ולרמ"א בזמן הזה חייב בכל הצדקות מיד לאחר שלשים יום.
- * נמצא בעיר לבדו לצורך מסחר וכדומה וגר עם בני ביתו בעיר אחרת דינו כאורח אפילו אם שוהה בעיר זמן רב
- * מי שבא לגור בקביעות מיד דינו לכל הצדקות כבני העיר
- * עיר חדשה – כל מי שבא לגור בה מיד חייב בכל חובות בני העיר, והיו כופים אותו מיד לתרום לקופת הצדקה
- * מי שעובר דירה לעיר אחרת מהרגע העזיבה אינו חייב לקופות העיר שהיה גר שם [אלא צדקות שכבר חייב]
- * הלך לסחור בעיר אחרת וחייבו את כל הנמצאים שם לתת צדקה בגלל הבצורת והצרה מחויב גם האורח לתת
- * גם אם היו האורחים רבים מבני עיר אחת חייבים הם לתת, אבל כשחוזרים לעיר מגוריהם יכולים לבקש את כספי הצדקה מהגבאים ולחלקה לעניי עירם
- * המתפלל ביום כיפור וברגלים בעיר שאינה עיר מגוריו והזכיר נשמות ונדר צדקות יכול לחלק את כספי הצדקה בעיר מגוריו
- * הקונה מצוות [עליה לתורה ופתיחת הארון וגלילה וכדומה] בבית הכנסת חייב לתרום את הכסף לאותו בית הכנסת
- * נהגו לתת גם את הכסף שהתחייב באמירת המי שבירך דוקא לאותו בית הכנסת, ואין לשנות
- * מי שמתעסק עם מעות של אחרים:
- 1. אם כל הרווח שייך לבעלי המעות ואין לעובד אלא משכורת, צריך לשלוח את כל הכסף לעיר שגר בה בעלי המעות והוא יחלק שם את כספי המעשר לעניי עירו, ולא משנה מה הם תקנות העיר שבית העסק נמצא בו
- 2. אם יש לעובד אחוזים ברוח, יש לו להפריש מהרווח שלו לעניי העיר שבית העסק בו, ומחלק הרווח של בעלי המעות יפרישו הם לעניי עירם

ואלה יעמדו על הברכה שנדבו מהונם להדפסת הדעה ברורה

יעקב מנצח ביטוחים 02-5370030

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' מנחם יהודה בן הר"ר אלעזר חיים ז"ל

ואמו מרת פנינה בת הר"ר יעקב ע"ה

הונצח על ידי ידידינו בנם הרה"ח ר' יעקב מנצח שליט"א

לשאלות הלכתיות - הערות - תרומות והנצחות - לקבלת הדעה ברורה בדוא"ל :

אשר הורוביץ. רחוב אהליאב 34 י-ם. דוא"ל asher6321@gmail.com בנק המזרחי סניף 417

חשבון 168880 פלפון 0533127341 כל הזכויות שמורות